

Tot i la promesa d'augmentar els drets civils i les llibertats dels ciutadans que el rei Mohammed VI va fer en pujar al poder, el fet és que al Marroc, com denuncien nombroses organitzacions, el respecte pels drets humans hi retrocedeix. Un aspecte que no sembla que hagi de millorar amb aquestes eleccions parlamentàries.

Fa sis anys la cita era cada dimecres davant el Parlament, a la cèntrica avinguda Mohammed V de Rabat. Grups de llicenciats sense feina es congregaven darrere de modestes pancartes i llançaven consignes directes per demanar un lloc de treball a l'administració. La cita setmanal s'ha convertit, sobretot en període lectiu, en una trobada pràcticament diària. Col·lectius desfavorits, com els cecs o minusvàlids que no reben ajuts estatals per a dur una vida digna, els metges o els professors amb convenis que infravaloren la seva tasca imprescindible, o els llicenciats desocupats, tant els qui acaben d'obtenir el seu títol com els qui fa anys que es demanen per què van estudiar a la universitat; tots tenen per referència el quadrat edifici vermell, d'estil soviètic, protegit per la policia i per un desplegament desproporcionat de forces antiavalots, en el qual hi ha dies en què és possible de contemplar tres manifestacions alhora.

Les ordres són clares. Dissoldre la protesta amb rotunditat quan s'allargui o quan algun manifestant es mostri especialment exaltat, desesperat. Durant l'any passat moltes d'aquestes concentracions pacífiques van acabar amb desenes de detinguts i ferits. Quan s'apliquen les ordres i es dissol una manifestació al Marroc els policies no miren prim, i no es fixen pas si aquells qui tenen davant sofreixen cap minusvalidesa que els impedeixi de desplaçar-se amb normalitat o si són cecs i han de menester ajut per a anar-se'n. Tampoc no hi fas res que l'acte hagi estat autoritzat per l'ajuntament, com va passar abans de l'estiu, quan la cúpula de l'Associació Marroquina de Drets Humans (AMDH) fou apallissada brutalment i va acabar a l'hospital. Això passa el 2007, sota el regnat de Mohammed VI.

Desil·lusió sota el regnat de Mohammed VI

Retrocés dels drets humans. Superada l'angoixa del record del passat, una vegada fetes públiques les greus violacions dels drets humans sota el mandat de Hassan II, pare del monarca actual, la societat marroquina es concentra en la situació actual. Després de vuit anys al poder, el règim actual retrocedeix de forma perillosa fins i tot en les suposades reformes que havia anunciat. "El nou rei no és el gran dictador ni la figura sanguinària que va ser el seu pare, però el blocatge és evident, igual com la continuació de la repressió", explica Laura Feliu, professora de Relacions Internacionals i autora d'*El jardín secreto. Los defensores de los derechos humanos en Marruecos*.

La Instància Equitat i Reconciliació (IER) —experiència única i revolucionària— fou creada pel rei Mohammed VI per a superar els anys de plom del seu pare, marcats per les desaparicions, els assassinats, la tortura i la presó. Però la IER va arribar amb penes i treballs a concloure la missió sense assumir enormes deficiències, com l'esbrancada a la regió del Rif, al nord del país, o la selecció molt subjectiva de les víctimes de la repressió al Sàhara Occidental. "L'autocràcia liberalitzada necessita la repressió (dosificada) per a mantenir-se i impossibilita per definició qualsevol control de l'acció de la monarquia i el seu entorn", afegeix Feliu després d'un exhaustiu estudi de la societat civil que cada vegada es mou més i s'organitza per a arribar a drets bàsics que no garanteix l'execu-

tiu ni el Mahzen, l'entramat de poder a l'entorn del rei.

La pèssima herència en matèria de drets humans no solament es manté, sinó que ha aconseguit adaptar-se al segle XXI i refer la façana de cara a l'exterior, davant la comunitat internacional. Per a entendre-ho, cal tenir en compte aquesta reflexió de Feliu: "El domini del camp político-social ha permès al Mahzen de transformar

l'àmbit dels drets humans sense que l'estructura del poder s'hagi modificat de manera substancial aquests darrers quaranta anys”.

Perquè l'acció del IER no quedi en l'oblit, el Consell Consultiu de Drets Humans (CCDH) és l'encarregat de fer un seguiment de les recomanacions que va fer públiques. L'objectiu és que no es repeteixin les violacions dels drets humans dels decennis anteriors. El CCDH vigilarà la *transparència* a les eleccions del 7 de setembre, en les quals, segons fonts oficials, s'assentarà “la transició democràtica” iniciada per Hassan II i continuada pel seu fill, el rei Mohammed VI.

En canvi, hi ha denúncies que no tenen ressò en aquest consell lligat de peus i mans que, com algunes altres iniciatives oficials, és pràcticament buit per dintre. És el cas de les denúncies d'associacions independents com l'AMDH o l'Organització Marroquina de Drets Humans (OMDH) –a més d'Amnistia Internacional o Human Rights Watch– sobre l'existència de centres de detenció secrets on es practica la tortura, o bé el pas de presos sospitosos de terrorisme islamista cap

als Estats Units o Europa pel Marroc en vols secrets de la CIA. Els ciutadans, poc motivats per a acudir a les urnes a triar una opció que després no coincideixi amb allò que es decideix des del Palau Reial, consideren que l'escassa credibilitat del CCDH i la seva suposada independència en l'observació del transcurs de la votació no són cap garantia perquè els comicis siguin lliures.

Tot i el desenvolupament econòmic del país (l'any passat va créixer més d'un 8% gràcies a la pluja), la classe mitja continua essent incipient. La població es ressent per pujades de productes bàsics com la llet i el pa, la desocupació amb prou feines si ha baixat en l'últim lustre i la pobresa continua essent elevada (19%). Són indicadors de la desesperació que continua motivant la fugida de cervells al Canadà, als Estats Units o a Europa, a més de les arriscades travesses clandestines a través de l'estret de Gibraltar.

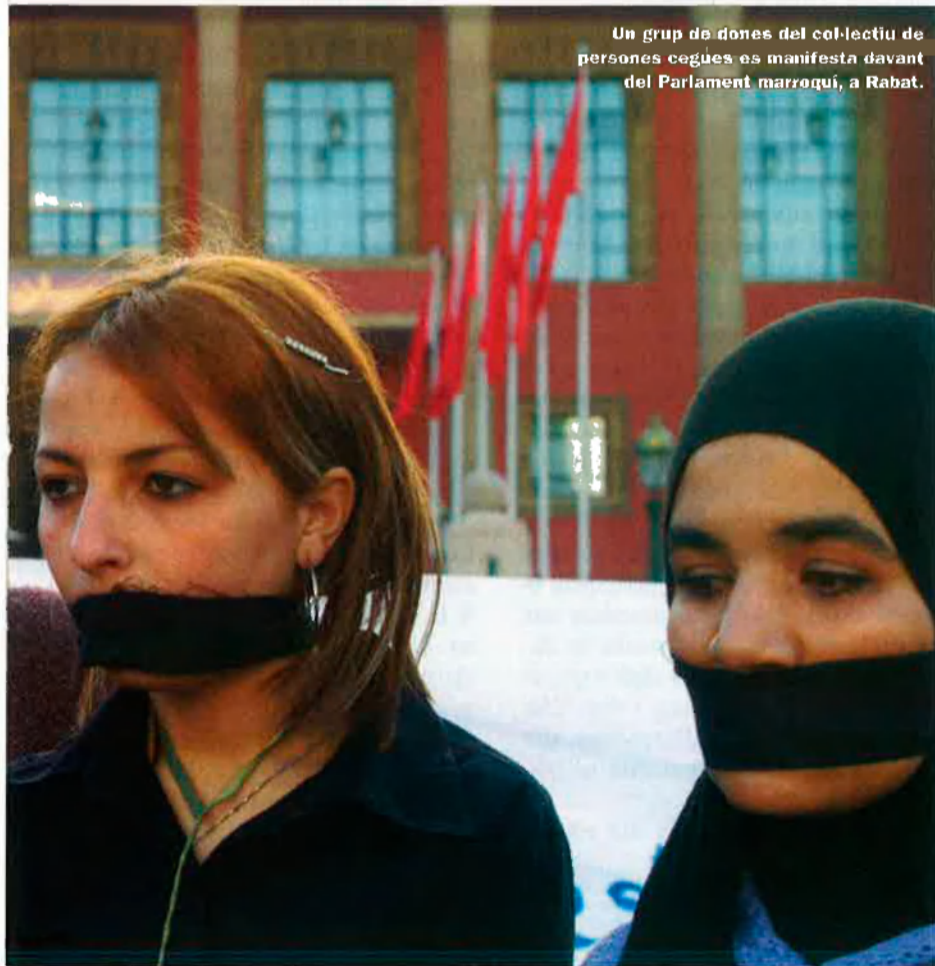
Poca llibertat de premsa. Però potser en aquesta reculada impulsada pel rei Mohammed VI, que ha enterrat definitivament les mostres d'esperan-

ça que un monarca jove semblava que volia instaurar, allò més decebedor és la limitació en la llibertat d'expressió. La relació del sobirà actual amb la premsa independent s'ha anat deteriorant a còpia de suposats escrits difamatoris de la seva persona, de la integritat territorial i la falta de respecte cap a l'islam. Aquest estiu la justícia marroquina, amb el procurador del rei al capdavant, mostra la cara més virulenta. A mitjan agost condemnaven a 8 mesos de presó Mustafà Hurmatal-la, periodista d'*Al-Watan al-An*, i a 6 mesos amb pena en suspens a Abderrahim Ariri, director del setmanari, per haver publicat el dia 14 de juliol una informació titulada “Les investigacions secretes després de l'estat d'alerta al Marroc”, en la qual s'inclouen dades aportades pels serveis secrets marroquins.

Més recentment, la primera setmana d'agost, el setmanari *Nichan* va ser retirat dels quioscs perquè contenia un editorial signat per Ahmed Benchemsi, director de la publicació, i de la seva revista germana, en francès *Tel Quel*. El text publicat a *Nichan* i traduït al Butlletí de Premsa Àrab, www.bole-tin.org, es pregunta: “S'ha assabentat Mohammed VI que aquest règim polític al qual dona suport en públic és el responsable de l'ús de ‘conceptes nihilistes’ (com bé ha dit) que posen en qüestió la utilitat de les eleccions? Sap que aquest règim polític que vol bloca el desenvolupament democràtic d'aquest país? Potser n'està assabentat... Ell mateix ens fixa ‘una cita’ en aquest discurs per a ‘avançar amb l'objectiu de coronar la progressiva reforma institucional a través d'un canvi sublim i global’. Què dius ara!”

La contundència amb la qual Benchemsi va analitzar l'últim discurs del monarca del 31 de juliol i va explicar la inutilitat de les pròximes eleccions legislatives mentre els tres poders –el legislatiu, l'executiu i el judicial– recaiguin de forma autoritària sobre la figura del rei, continua trencant les sempre delicades línies vermelles que encara conserva el règim alauita.

*Carla Fibla
Rabat*

Un grup de dones del col·lectiu de persones cegues es manifesta davant del Parlament marroquí, a Rabat.